

59 . Geoagiu | Județ: Hunedoara | Punct: Biserica romanică | Anul: 1995

Anul: 1995

Cod RAN: 89570.04

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Horațiu Groza, Gheorghe Petrov, Zeno-Karl Pinter

Instituții: Muzeul de Istorie Turda, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Institutul de Studii Socio-Umane, Sibiu

Raport

Cercetările arheologice au fost începute în anul 1993, printr-o intervenție cu caracter de salvare. Avându-se în vedere importanța și vechimea monumentelor de arhitectură medievală ce se află în perimetrul curții casei parohiale reformatate, începând din anul 1994 cercetarea a devenit sistematică. În această zonă se află o biserică romanică cu plan central (rotundă cu navă circulară și sanctuar semicircular spre est), o adevărată raritate în cadrul arhitecturii medievale cu caracter religios din Ardeal, precum și vestigiile unei foste biserici gotice demolată în anul 1930, care se afla la cca. 50 m spre sud față de rotundă. Pe același amplasament și cu materialul de construcție recuperat de la edificiul dispărut, s-a ridicat, în același an, actuala biserică reformată.<P>

În zona din jurul celor două biserici există un întins cimitir medieval. În suprafața cercetată în 1993 (SI = 16, 50 x 9 m), aflată la o distanță de cca. 50 m sud-est față de rotundă, s-au descoperit 20 de morminte cu un inventar specific pentru sec. XI-XII: monede emise în timpul domniei regelui maghiar Coloman (1095-1114), inele de tâmplă cu un capăt în formă de "S", pandantive, verigi circulare cu capetele aplatizate sau retezate și petrecute unul peste celălalt etc. Un inventar asemănător a fost descoperit și la unele morminte dezvelite în S2/1994 (S1 a fost executată lângă absida actualei biserici cu scopul de a surprinde fundațiile fostei biserici gotice demolate), secțiune executată în partea estică a absidei rotunde, cu latura sudică de 12 m în continuarea axului bisericii (S2 = 12 x 13,14/2 m).<P>

În anul 1995 am continuat cercetarea din jurul rotunde prin practicarea a două secțiuni. S3 = 8 x 2 m s-a executat în continuarea lui S2, spre est, cu un martor de 0,50 m între ele. În S3 au fost dezvelite și cercetate un număr de patru morminte (M40-M43), a căror gropi se adâncesc în solul viu (lut galben), dar care nu coborau la adâncimi mai mari de 0,55 m față de actualul nivel de călcare. Aceste morminte aparțin aceluiași orizont de înmormântări, contemporan cu mormintele descoperite în SI/1993, precum și cu majoritatea mormintelor din S2/1994. Inventarul descoperit la aceste morminte este format din monede de argint arpadiene și inele de tâmplă cu un capăt în formă de "S", de dimensiuni variabile; trei dintre morminte aveau monede emise în vremea lui Coloman, dar la al patrulea s-a găsit o monedă de la Ladislau I (1077 - 1095).<P>

Cea de-a doua secțiune (S4) a fost executată la sud de rotundă, pornindu-se cu o axă lungă de 8 m de la îmbinarea navei cu absida altarului. Avându-se în vedere formele circulare ale conturului rotunde, pentru laturile acestei secțiuni au rezultat dimensiuni variabile: 7,42 m pentru latura de vest care pornește de pe zidul navei și 7,98 pentru latura de est care pleacă de pe zidul absidei altarului. În S4 s-au descoperit și cercetat un număr de 26 de morminte (M44 - M69) aparținătoare unor orizonturi diferite de înmormântări. Mormintele mai vechi, aflate mai aproape de biserică, au fost, în majoritatea lor, deranjate, total sau parțial, de alte morminte medievale mai noi. Totuși, la unul dintre mormintele deranjate parțial și care aparține celui mai vechi orizont de înmormântare, a fost găsită o monedă emisă în vremea regelui Coloman. Gropile mormintelor medievale mai noi se adâncesc mult în solul viu, atingând adâncimi variabile între 1,20 m și 2,12 m. În toate aceste cazuri, defuncții au fost depuși în sicrie de lemn, dar sunt lipsiți de inventar funerar

cu excepția a două cazuri (M55 avea un ac de păr în zona craniului, iar M63 avea un șirag de mărgelă în zona pieptului).<P>

Pentru datarea rotondei, ne menținem în continuare părerea că, ea a fost ridicată, probabil, către sfârșitul secolului al XI-lea, însă pentru o concluzie precisă și lipsită de incertitudinile actuale, așteptăm campaniile viitoare, când vom continua cu cercetarea cimitirului și a interiorului rotondei.

Informații suplimentare online

[Raportul 253 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
